

PRIETENII MEI, ACTORII

Cînd toamna-și aduce chervancele în București și mori fantastice încep să rupă mătasea cerului de deasupra Dimboviței și să semene mireasmă amară pe străzile marelui oraș, încerc în inimă bucurie fără astîmpăr la gîndul întîlnirii cu George Constantin. În întunericul moale al sălii de teatru, întuneric colindat de mistere și plin de nădejdi, ca noaptea din ajunul sărbătorilor de iarnă, ochii mei fixează riul de lemn al scenei, lacomi, nerăbdători. Știu și nu știu că mă aflu în marginea unui tărîm încheșat de vrăji, în aer plutește o neliniște ca-n preajma intrupării Cuvîntului, iarba perdelor de catifea tremură, speriată de-o pală de vînt necunoscut, privesc și aștept, vreau ca sunetul gongului să-mi toarne vin în sînge — și cînd ploaia de bronz stîrnită din nevăzut îmi inundă ființa, luna-și despletește părul de aur pe umerii mei și unda rîului de lemn începe să umble. În scenă a intrat George, pereții lumii sînt albaștri, e vară pe toată întinderea cîmpiei din suflet și viața este iubire și triumf, cîntată, poate, de cel mai mare actor al nostru.

George Constantin e mereu o făgăduială scumpă și un leac al durerii. Jucîndu-l pe Prospero, uzurpatul duce al Milanului, el s-a pătruns, de la marele Will, de cea mai înaltă

minune înscrisă pe sabia firii: „mîhnirea roade frumusețea”, iar „viața noastră e din plămada viselor făcută”. De aceea poate ride primejdios de puternic, de bogat și fericit. Cînd ride George, scena se schimbă într-un templu, marmura soarbe lumini: Timpul pare că se-ndoaie cu-nsuflețire spre pămînt și la un geam pe care se scurge ploaia apar nimfele, secerătorii, Isis, Ceres, Junona și Ariel. Strecurat de sub răsărituri de gheață-mpurpurată de colinde, glasul lui adună cerul lângă bariere de coral:

....Duhuri, da, eu le-am chemat
Din lumea lor, spre a da
trup și viață
Închipuirii mele..”

Ca artist, George e un complot de motive oceanice — tătăzuire largă, necuprinsă, zbor abisal în adîncimi înfricoșate — peste care plutesc porunci și sfărîmări biblice, toate căuțînd osia verticală a lumii. El e un vers din Shakespeare și o pagină din Dostoievski, căci jocul lui, magic sedus parcă numai de inima nopților cu vîfor, în care moartea caută deziluzia și osînda, iar viața acoperă cu boare de primăvară și melancolii de septembrie prunduri de adevăr, golful iubirii ori întîmplări nemernice, ne smulge din olgoanele preocupărilor și preafuru-

mousei blăzări, silindu-ne să rostim, după împrejurări: „Deznădejde, ce împede e chipul tău!” sau: „Toți avem dreptul la întoarcere în veninul Speranței”. George are forța de a fi zăbala (de argint sau de fier, tot zăbala), și neîndurătoarea încredere în țărături vii (*Iona* de Marin Sorescu), disprețul, ca un polei pe ramuri (Bătrînul din *Jocul vieții și al morții...* de Lovinescu), pînda lacomă, coborîrea în infernul perpendicular pe biserică și pe tunet (bătrînul Karamazov), rugăciunea de slavă: mulțumescu-ți ție, Doamne, pentru ciomagul învelit în flori, fiindcă, la urma urmelor, putea fi învelit în ceva și mai rău (Higgins din *Pygmalion*) — adică • domnie și un noian de patimi născînd și inviind zidiri, stele fixe într-un peisaj al splendorii.

Păcatul nostru, al amîndurora (hai să-l luăm pe umeri, cum luăm și vremea) e că n-am fost lăsați să ne punem sufletul pe reche și să adunăm o comoară de gînduri. Viscolul minuit de-un cămătar prost.

Și totuși, într-un septembrie ne vom împlini cu noroc și ne vom legăna în hamacuri sub nukul din via lui atîrnînd pe-o frunte de lac dulce.

Fănuș NEAGU